

Dosarul nr. 2rac-65/23
2-20097495-01-2rac-16032023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Brăgaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

Î N C H E I E R E

14 iunie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Societatea Comercială „Salonix-Teh” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Ion Sîrbu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Salonix-Teh” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății Comerciale „Bifa Automatizări” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea avansului achitat în baza contractului de subantrepriza și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Societatea Comercială „Bifa Automatizări” Societate cu Răspundere Limitată, casată integral hotărârea din 07 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La 12 august 2020, S.C. „Salonix-Teh” S.R.L., reprezentată de avocatul Ion Sîrbu a depus cerere de chemare în judecată împotriva S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. cu privire la încasarea avansului achitat în baza contractului de subantrepriza nr. 26/01 din 26 septembrie 2018 și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 26 septembrie 2018 între S.C. „Salonix-Teh” S.R.L., în calitate de beneficiar și S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L., în calitate de prestator, a fost încheiat contractul de subantrepriză nr. 26/01.

Reclamanta a susținut că, prin actul adițional nr. 1 din 04 februarie 2019, a fost modificat art. 2.1 al contractului, fiind introdusă o sarcină nouă „Realizare acces utilizatori pe diferite nivele de competență în aplicația SCADA”.

A relevat că, rezultând din obligațiile contractuale ale prestatorului, la analiza lucrărilor la etapa de implementare și îndeplinire și testare s-a depistat că, lucrările (soft-ul) efectuate de către S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. nu corespund condițiilor contractate.

A indicat că, în interiorul termenului de garanție, solicitările repetate, atât telefonic, cât și în formă scrisă au fost ignorate, iar compania pârâtă a motivat refuzul restituirii sumelor solicitate de către reclamant, făcând trimitere la „raport” din 17 mai 2019, semnat de către Marius Baban și Artiom Moldovan, prin care consideră pârâtul că lucrările S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. au fost efectuate lucrările în proporție de 90%, de către ultimii fiind îndeplinite în totalitate obligațiile.

Reclamanta a susținut că a fost impusă de situație să efectueze lucrările incluse în contractul nr. 26/01 din 26 septembrie 2018 și să le implementeze în sistemul SCADA, acest fapt generând o întârziere de trei luni față de partenerii S.C. „Salonix-Teh” S.R.L., astfel având de suferit reputația și mijloacele financiare ale companiei.

A considerat că raportul prezentat de S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. nu corespunde exigențelor de formă și conținut, fiind un înscris irelevant și inaplicabil circumstanțelor faptice ale speței și raporturilor contractuale existente între compania reclamantă și compania pârâtă.

Reclamanta a evidențiat că, potrivit art. 5.1. al Contractului, recepția constă în verificarea calitativă și cantitativă a lucrării și serviciilor executate. Prin semnarea procesului-verbal de recepție se atestă că prestatorul și-a îndeplinit obligațiile contractuale și se naște dreptul său, respectiv obligația beneficiarului, de a încasa prețul, respectiv de a achita prețul lucrărilor și serviciilor executate. Lucrările vor fi recepționate cantitativ în baza unui proces-verbal la finalizarea lucrărilor. Însă, în speță se atestă nepredarea lucrărilor de către S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L.

A menționat că, atât de către reprezentanții împuterniciți ai beneficiarului S.C. „Salonix-Teh” S.R.L., pentru derularea contractului, anume Anatolie Dorogan și Vladimir Ivanov, cât și de administratorul S.C. „Salonix-Teh” S.R.L., Valeriu Buțanu, nu a fost semnat nici un act de predare-primire a lucrărilor conform Contractului.

A subliniat că, de către reclamanta a fost transferată pârâtei, conform Contractului, suma totală de 10 000 de euro, în patru tranșe: suma de 2000 de euro la data de 08 octombrie 2018, suma de 3 000 de euro la data de 16 noiembrie 2018, suma de 3 000 de euro la data de 26 decembrie 2018, suma de 2 000 de euro la data de 15 ianuarie 2019.

Reclamanta a considerat că de către S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. au fost încălcate prevederile legale cât și contractuale în sensul executării corespunzătoare a obligațiilor asumate de antreprenor, în raport cu executarea de către beneficiar a obligației de plată pentru lucrările prognozate.

Totodată, a menționat că este o neexecutare a obligației care antrenează răspunderea civilă contractuală a S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L., în calitate de prestator al serviciilor/lucrărilor, care nu corespunde nici prevederilor contractului, nici exigențelor calitative și cantitative impuse de contract, totodată nefiind predate beneficiarului conform prevederilor contractuale.

A susținut că, părțile contractului în calitatea lor de actori sunt impuse să adopte comportamente care le sunt impuse de solidarismul contractual (pacta sunt servanda), iar în cazul în care nu adoptă comportamentele respective, solidarismul contractual permite să fie corijate de către justiție.

A invocat că, la 04 iunie 2020 S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. a expediat la două adrese ale S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. o somația nr. 38-CE/2020, prin care a declarat contractul nr. 26/01 din 26 septembrie 2018 rezoluționat, totodată a solicitat restituirea benevolă a sumei de 10 000 de euro și a cheltuielilor suplimentare, prejudiciului suportat de S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. pentru remedierea neexecutării de către pârât a obligațiilor contractuale, în ambele cauze ne recepționate, astfel, consideră epuizată tentativa de a rezolva pe cale amiabilă litigiul respectiv.

Reclamanta a susținut că, datorită comportamentului defectuos ale pârâtei, rezultând din prevederile Codului civil cât și contract, a optat pentru valorificarea posibilității de încasare de la pârâta a dobânzii de întârziere în mărime de 110, 75 de euro, pentru 33 zile de întârziere, perioada 01 iulie 2020 – 03 august 2020.

Prin hotărârea din 07 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. împotriva S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. cu privire la încasarea avansului achitat în baza contractului de subantrepriza nr. 26/01 din 26 septembrie 2018 și a cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L., în beneficiul S.C. „Salonix-Teh” S.R.L., avansul achitat în baza contractului de subantrepriza nr. 26/01 din 26 septembrie 2018 în mărime de 10 000 de euro și dobânda de întârziere în mărime de 110, 75 de euro în monedă națională cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data executării obligației. S-a încasat de la S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. în beneficiul S.C. „Salonix-Teh” S.R.L., cheltuieli de judecată formate din taxa de stat în mărime de 6 008 de lei (f.d. 83, 86-96).

La data de 05 noiembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. a declarat apel împotriva hotărârii din 07 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea depusă de S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. să fie respinsă (f.d. 99-105).

Prin decizia din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. S-a casat integral din 07 octombrie 2021 a hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. împotriva S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. cu privire la încasarea avansului achitat în baza contractului de subantrepriza nr. 26/01 din 26 septembrie 2018 și cheltuielilor de judecată, și s-a adoptat o hotărâre nouă, prin care cererea de chemare în judecată depusă de S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. împotriva S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. cu privire la încasarea avansului achitat în baza contractului de subantrepriza nr. 26/01 din 26 septembrie 2018 și cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 147, 148-157).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut în speță, S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. nu a demonstrat faptul neexecutării sau executarea

necorespunzătoare a prestației de către S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L., fiind recepționate lucrările efectuate, pentru care s-a achitat prețul, fără a fi invocate la acel moment careva pretenții din partea beneficiarului.

Deci, Curtea de Apel Chișinău a apreciat că prima instanță, în mod nejustificat a reținut, că S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. nu a executat obligația esențială, prevăzută de contractul de antrepriză, motiv, din care S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. a fost îndreptățit să declare rezoluțiunea contractului, cu repunerea părților în poziția anterioară încheierii contractului. Având în vedere că, din actele cauzei, se atestă cu certitudine că o parte din lucrările stabilite prin contractul de subantrepriză și acordul adițional la acesta au fost efectuate de către S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L., lucrări, care au o anumită valoare economică, iar faptul executării parțiale a lucrărilor contractate a fost recunoscut de însuși reclamant, prin somația expediată la data de 11 noiembrie 2019 (f.d. 26-27).

Astfel, instanța de apel a menționat că, contractul de subantrepriză nr. 26/01 din 26 septembrie 2018 nu este susceptibil de rezoluțiune, nefiind posibilă readucerea părților în poziția inițială, în condițiile în care serviciile au fost prestate, iar S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. a beneficiat de lucrările efectuate de către S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L.

În această ordine de idei, Curtea de Apel Chișinău a remarcat că din raportul întocmit la data de 17 mai 2019, contrasemnat de Artiom Moldovan și Marius Baban, se atestă executarea lucrărilor convenite prin contractul de subantrepriză nr. 26/01 din 26 septembrie 2018, în proporțiile indicate (f.d. 30). Cu referire la raportul enunțat, instanța de apel a menționat că acesta nu a fost contestat, iar la acel moment, partea reclamantă nu a depus obiecții în privința datelor reflectate în tabelul respectiv.

Instanța de apel a notat că prima instanță neîntemeiat a obligat S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. să restituie către S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. suma de 10 000 de euro, achitată pentru lucrările stabilite prin contractul de subantrepriză nr. 26/01 din 26 septembrie 2018 ca urmare a rezolvirii contractului, având în vedere că după cum s-a constatat supra, în speță nu sunt aplicabile prevederile privind rezoluțiunea contractului, nefiind posibilă repunerea părților în poziția inițială.

Curtea de Apel Chișinău a constatat că prima instanță incorect a apreciat suma de 10 000 de euro cu titlu de avans, în temeiul contractului de subantrepriză nr. 26/01 din 26 septembrie 2018, or, după cum rezultă din dispozițiile contractuale, la capitolul IV. Prețul și modalitatea de plată, prețul contractului constituie suma de 20 000 de euro, iar părțile au stabilit un avans de 10% din valoarea serviciilor comandate, respectiv suma de 10 000 de euro nicidecum nu constituie un avans în sensul reținut de instanța ierarhic inferioară, aceasta fiind suma achitată pentru lucrările efectuate în temeiul contractului.

Subsecvent, fiind stabilită netemeinicia pretenției principale, instanța de apel a respins și pretenția accesorie privind încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 110, 75 de euro.

La data de 01 februarie 2023, S.C. „Salonix-Teh” S.R.L., reprezentată de avocatul Ion Sîrbu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel, menținerea hotărârii primei instanțe și încasarea din contul S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. în beneficiul

S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. a cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală.

Recurenta a indicat că instanța de apel eronat și neîntemeiat a ajuns la concluzia, că prima instanță incorect a constatat că prestatorul S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. nu și-a executat obligațiile asumate prin contractul de subantrepriză și acordul adițional la acesta, motivând că S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. nu a demonstrat faptul neexecutării sau executarea necorespunzătoare a prestației de către S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L., fiind recepționate lucrările efectuate, pentru care s-a achitat prețul, fără a fi invocate la acel moment careva pretenții din partea beneficiarului, ignorând cu vehemență argumentele și probele aduse de către recurenta S.C. „Salonix-Teh” S.R.L.

A menționat că este inadmisibilă aprecierea instanței de apel precum că din materialele cauzei, se atestă cu certitudine că o parte din lucrările stabilite prin contractul de subantrepriză și acordul adițional la acesta au fost efectuate de către S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L., lucrări, care au o anumită valoare economică, iar faptul executării parțiale a lucrărilor contractate a fost recunoscut de însuși reclamant, prin somația expediată la data de 11 noiembrie 2019 și din acest considerent instanța de apel a conchis că contractul de subantrepriză nr. 26/01 din 26 septembrie 2018 nu este susceptibil de rezoluțiune, nefiind posibilă readucerea părților în poziția inițială, în condițiile în care serviciile au fost prestate, iar S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. a beneficiat de lucrările efectuate de către S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L.

Astfel, recurenta a susținut că la capitolul dat, instanța de apel urma să rețină următoarele, obiectul contractului, în conformitate cu art. 2.1. al contractului de subantrepriză nr. 26/01 din 26 septembrie 2018, constituie executarea și furnizarea serviciilor și lucrărilor de programare informatică, automatizare, dezvoltare aplicații software PLC și SCADA, verificare și punere în funcțiune, întocmirea documentelor pentru lucrările efectuate conform cerințelor beneficiarului și caietului de sarcini (Supervisory Control and Data Acquisition System (SCADA) for Chișinău Water Supply and Wastewater Facilities (tender no: S&I/T1/P7)) pentru implementarea aplicației.

A notat că, în esență, obiectul contractului constituie elaborarea software. Software sau soft este termenul utilizat în domeniul tehnic pentru definirea aplicațiilor informatice (programele informatice) utilizate pentru comanda și controlul oricărui sistem electronic. Astfel, programele informatice (soft) sunt alcătuite din algoritme care conțin diferite comenzi, în dependență de destinația utilizării acestora. În contextul în care comenzile nu sunt alcătuite/implementate total și corect, sau cel puțin un algoritm este eronat, aplicația (soft-ul) este neoperabilă, nefuncțională, fiind necesară alcătuirea acesteia din nou, de la zero, pentru a o face funcțională. În concluzie, până la finisarea elaborării complete, în proporție de 100%, softul (care constituie obiectul contractului) este absolut nefuncțional.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 27 septembrie 2022 (f.d. 147, 148-157).

Materialele cauzei atestă că la 05 decembrie 2022, decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la adresa electronică a reprezentantului S.C. „Salonix-Teh” S.R.L. (f.d. 159).

Astfel, recursul, declarat la 01 februarie 2023, este în termen.

La 21 martie 2023, copia recursului a fost expediată în adresa intimă S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L., cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 172).

Prin referința depusă prin intermediul poștei electronice la 12 aprilie 2023, S.C. „Bifa Automatizări” S.R.L. a solicitat respingerea recursului depus de S.C. „Salonix-Teh” S.R.L., reprezentată de avocatul Ion Sîrbu și menținerea deciziei instanței de apel (f.d. 175-178).

Examinând temeiurile recursului în raport cu actele cauzei civile Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de S.C. „Salonix-Teh” S.R.L., reprezentată de avocatul Ion Sîrbu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevelopativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de S.C. „Salonix-Teh” S.R.L., reprezentată de avocatul Ion Sîrbu asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de S.C. „Salonix-Teh” S.R.L., reprezentată de avocatul Ion Sîrbu, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Societatea Comercială „Salonix-Teh” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Ion Sîrbu se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Aliona Miron

Mariana Pitic